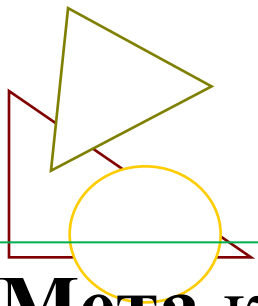

Методологія наукових досліджень

Демешкант Наталія Андріївна,
д.пед.н., професор, кафедра інноваційної
діяльності в АПК НУБіП України, к.661, к.10

demesz@mail.ru

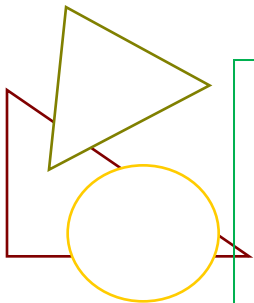
Мета курсу: ознайомитись з процесами наукового дослідження, його **структурою** та **методами**.

Завдання курсу:

- виробити вміння **застосовувати** нові методи досліджень, в основі яких знаходяться ідеї і принципи системного підходу;
- навчитися **проводити** дослідження;
- інтерпретувати **результати** наукової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демешкант Н.А. Методологія наукових досліджень: Навчально-методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» для підготовки фахівців ОКР «Магістр» галузь знань 1801 «Специфічні категорії» спец.«Управління інноваційною діяльністю» . - К.: Вид. «Аграр Медіа Груп». – 2014. – 180с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
3. Ганін В.І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д. Методологія соціально-економічного дослідження: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
4. Економіко-математичні моделі економічного зростання.
/ Бакаєв О.О., Гриценко В.І., Бажан Л.І., Бакаєв Л.О., Бобер К.А. – К.: Наукова думка, 2005. – 189 с.
5. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2004. –212 с.
6. Крисоватий А.І., Панасюк В.М., Гавришко В.Л. Методологія, методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. – Тернопіль: ТОВ „Лілея”, 2005. – 150с.

НАВЧАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ:

Всього: 72 год (2 ECTS) в т.ч.:

Аудиторні – 34 год:

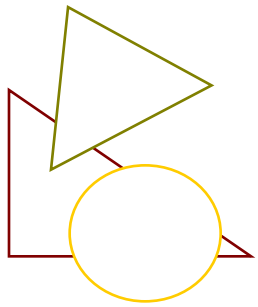
- *Лекції – 18 год;*
- *Семінарські – 16 год.*

Самостійна робота - 38 год

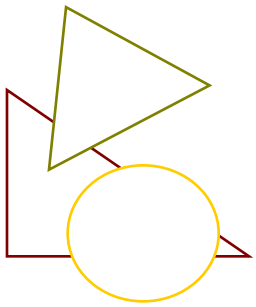
Підсумковий контроль: залік

ЛЕКЦІЯ 1

Поняття наукового дослідження та вимоги до нього

- 1. Наука як система знань. Основні поняття науки
- 2. Поняття наукового дослідження: основні ознаки та характеристики.
- 3. Вимоги до визначення наукових досліджень
- 4. Основні види наукових досліджень

Ключові слова:

- наука
- наукова ідея
- гіпотеза
- судження
- принцип
- поняття
- закон

- науковий факт
- метод
- методика
- методологія
- наукове дослідження
- ознаки
- функції

1. Наука як система знань.

Основні поняття науки

- **Наука** - це сфера людської діяльності, спрямована на вироблення нових знань про природу, суспільство і мислення.

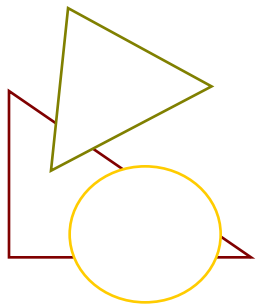
діяльність

здобуття нового
знання

результат

суму здобутих
наукових знань

назви окремих галузей наукового знання

Знання

Що?
Скільки?
Чому?
Яке?
Як?

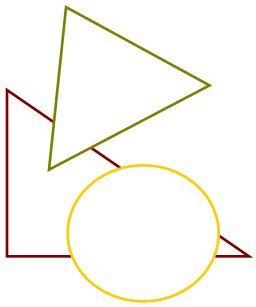
Як зробити?

наука

методика

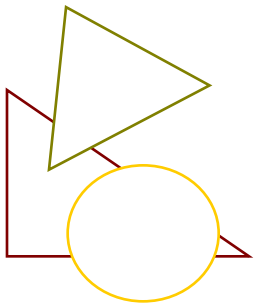
практика

Що зробити?

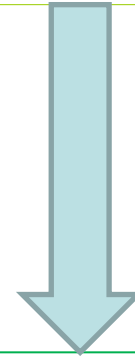
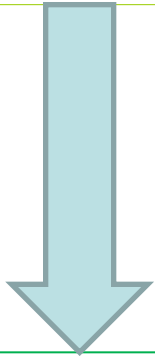
Основні ознаки науки:

- наявність **систематизованого знання** (наукових ідей, теорій, концепцій, законів, закономірностей, принципів, гіпотез, основних понять, фактів);
- наявністю **наукової проблеми, об'єкта і предмета** дослідження;
- **практична значущість** як явища (процесу), що вивчається, так і знань про нього.

Наукова ідея

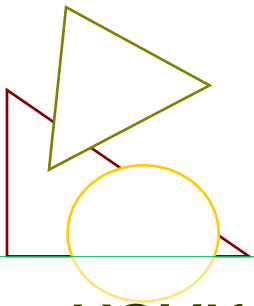
інтуїтивне пояснення явища (процесу) без проміжної аргументації.

конструктивні

деструктивні

Залежно від значущості для науки і практики

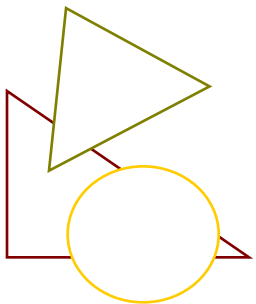

Гіпотеза

- наукове припущення, висунуте для **пояснення будь-яких явищ** (процесів) або причин, які зумовлюють даний наслідок.

Стадії розвитку гіпотези:

- **накопичення** фактичного матеріалу і висунення на його основі припущень;
- **формулювання гіпотези** і обґрунтування на основі припущення прийнятої теорії;
- **перевірка** отриманих **результатів на практиці** і на її основі уточнення гіпотези.

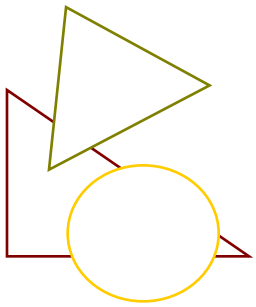
Закон

внутрішній суттєвий зв'язок явищ, що зумовлює їх закономірний розвиток.

Для доведення закону наука використовує

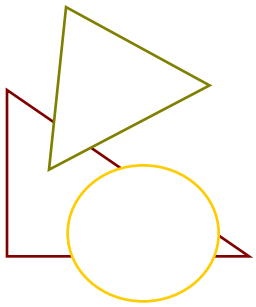
судження

думка, в якій за допомогою зв'язку понять стверджується або заперечується щонебудь

Наука - це сукупність теорій

- Теорія являє собою **систему**
- **наукових концепцій** - *система поглядів, теоретичних положень, основних думок щодо об'єкта дослідження, які об'єднані певною головною ідеєю.*
- **принципів** - правило, що виникло в результаті об'єктивно осмисленого досвіду,
- **положень,**
- **фактів.**

Наукове дослідження

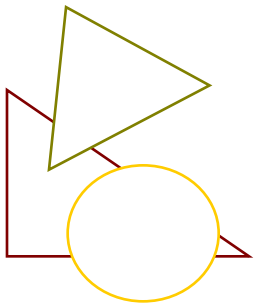
- цілеспрямоване пізнання, результати якого виступають як **система** понять, законів і теорій.

Об'єкт

процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, і обране для вивчення

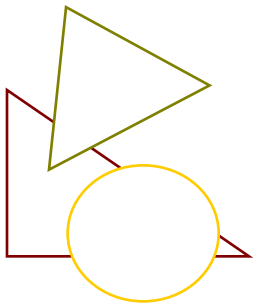
Предмет

знаходиться в межах об'єкта, який вивчається

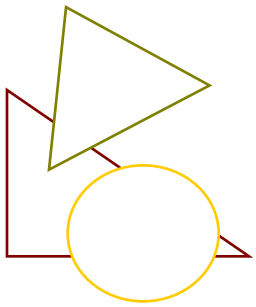
Мета наукового дослідження

- визначення **об'єкта**,
- достовірність вивчення **його структури, характеристик**, зв'язків на основі розроблення у науці принципів та методів пізнання *для отримання* корисних для діяльності людини *результатів*,
- **впровадження** в практику, отримання певного ефекту

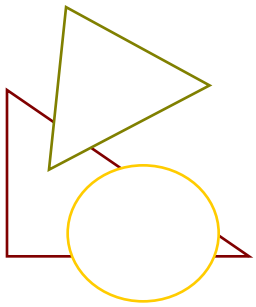
Завдання дослідження

- певні напрями дослідження, які дозволяють реалізувати поставлену мету

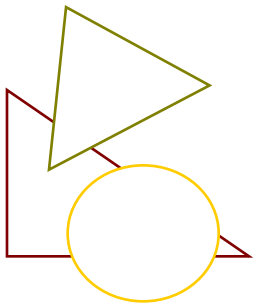
Форми наукових досліджень

- Фундаментальні
- Прикладні

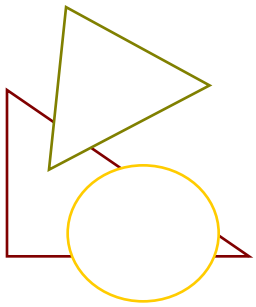
Науковий результат

- **НОВЕ ЗНАННЯ**, здобуте в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях наукової інформації у формі *наукового звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття* тощо

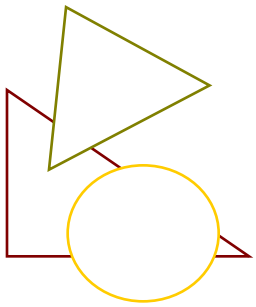
Науково-прикладний результат

- **нове конструктивне чи технологічне рішення**, експериментальний зразок, закінчене випробування, яке впроваджене або може бути впроваджене у суспільну практику у формі звіту, ескізного проекту, конструкторської або технологічної документації на науково-технічну продукцію, натурного зразка тощо.

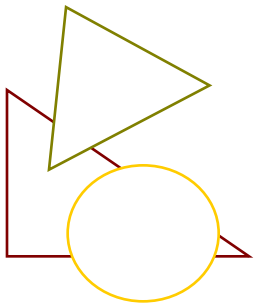
Основні результати наукових досліджень

- наукові реферати;
- наукові доповіді (повідомлення) на конференціях, нарадах, семінарах, симпозіумах;
- дипломні, магістерські роботи;
- звіти про науково-дослідну роботу;
- дисертації (кандидатські або докторські);
- автореферати дисертацій;
- монографії;
- наукові статті;
- авторські свідоцтва, патенти;
- алгоритми і програми;
- звіти про наукові конференції;
- бібліографічні показники та ін.

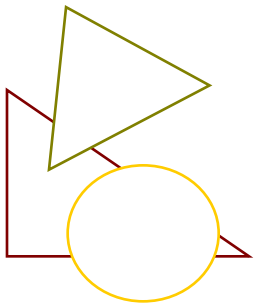
Ознаки наукового дослідження

- **творчий характер** - здобуття нових знань, установлення нових фактів;
- **самостійність** - прагнення запропонувати власне розв'язання поставлених завдань;
- **наступність знань** - послідовність зв'язку із попередніми дослідженнями у даній галузі, передбачення перспектив наступних досліджень;
- **новизна та унікальність**

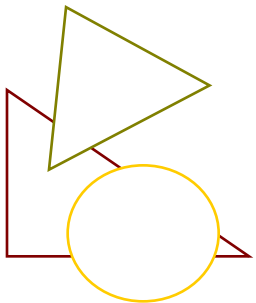
Основні види наукових досліджень

- Емпіричні - будуються на вивченні реальної дійсності, практичного досвіду (методи: *спостереження, опис, експеримент*)
- Теоретичні - використовують методи *абстрагування, ідеалізації, формалізації, моделювання*

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- обрати орієнтовну **тему магістерської роботи;**
- - розробити і представити у *вигляді презентації* методологічну основу планованого у магістерській роботі наукового дослідження (*мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, наукова новизна, практичне значення планованих результатів*)

Дякую за увагу!